

dup 18/4/45

I.Kgoadi Mpe

~~18/5~~

K34 / 5

1/3 b

1

00-15
16Law about offences and crimes.
Bohodu

Motho ya xônônwang ka bohodu wa lalêlwa, a swarwa, a lefišwa. Lehodu le swarwa ka morwalo. Xa xo na seroto sa bohodu. Xe ba hwetša lenaô le a latwa la tsêna motseng. Ba re xo monga motse re fetišê re lata lehodu. Yêna a bitša ba xabô a ba botšiša, xe le hweditšwe le a lefišwa, bjale ka monna e mong ya ileng a utswa mabêlê ka dišexong. Ba ile ba mo lata ba ba ba mo hwetša, ba tseba le mabêlê. A dumêla molato mme a lefišwa. Lehodu xe le se la swarwa, xa xo ka mokxwa oo le ka lefišwang. Ditaola xa di nthše lehodu. Dikxomo kapa diruô dife le dife tše senyetšang motho, molato ke wa mong a tšona, le ngwana ya senyang o senyetša motswadi. Ke yêna ya tlang xo rwala molato. Melato e byalo, le ya xo rapêlwa, xo rongwa motho a ya xo phuphutha; xe ba kwane xo fedile! Moo xo ka lefiwang, ke xe mosenyetšwa a sa dumele thapêlô. Motho ya ka bônang dikxomo di e ja mabêlê a e mong a di feta, o na le molato. Molato o mong le o mong o rerwa xaê pele, wa tse o išwa kxorong. Molato o mong le o mong o lefiwa ke mong a ôna, ha e se ha e ba ke ngwana. Ke moo motswadi a ka mo lefêlang.

2

Tša Boloi

Motho mang kapa mang eo xo nang le bohlatse byo khodišang, xoba wa lwana, wa bolawa. Bakeng sa ho nthša moloi, xo bitšwa dingaka tša laola le bakômê ba tla ba mo šupa. Morêna o mong o ile a bolawa ke tladi, xwa bitšwa makômê a tla a kxiša batho ba bo ya bolailweng ke tladi le bao ba xônônwang xo ba ba nee tladi, ngaka ya re ba kxe metsi ka nokeng ka nkxari e phutšweng mašoba. Ya bolailweng motho, metsi a se dutle, xwa re ya bolaileng motho a dutla a se ke a tla naô. Yaba wa hulwa. Xe nkabe e be xo sa buše makxowa, nkabe a bolailwe.

Ba ya ka o tee xo kxa metsi ba bowa naô le xe nkxari e nee mašoba. Xwa re ya bolaileng motho ka tladi, metse a dutla a se ke a bowa naô.

Mmotsi ke Mmangana Molepo Ledingwana (age about 80 yr

Tša xo Nyatša Kxotši

Motho ya nyatšang kxoši kapa a hlohleletša ba bang xo dia byale wa rakwa, xa e se xe a ka thšabêla leteng se šele. Mang le mang ya sa kweng kxoši kapa Tona ya xe, wa lefišwa ke kxôrô. Ya xanang kahlolô wa hulwa. Mokxômana e mong ya neng a swere ~~kxôš~~ boxoši, xe kxoši e sa le ngwana, o ile a rata xo xanêlêla boxošing, mme a ba a hlohloletša karolô e ngwê ya sethšaba, baxwêra ba xaxe xore ba êmê naê. Eitse ka tšatši le leng sethšaba sa kxobiwa, mme kxoši ka xe e be e ~~kxêš~~ kwelê, ya êma ya re: "Ke re ~~kxix~~ boxoši ke byaka, xa xo na e mong." Eo a re wa eña, a hwetša a eme a e tee, xo se ya mo êmêlang. Ke xe ba mo tšea ba mmea mmotwaneng a e tee, ba mo fa motho a e tee, xo mo xoletša mollô. Xa a ka a hlwa a sa boêla mošatê, xo axa xôna.

Moxudi yêna e be e le ngwana wa kxoši, a sa rate xo bušwa ke Maša, a re: "Ke lešilo." A kxôna xo hlohleletša karolô e kxolo ya sethšaba, a ba a dia ntwá. Ba mošatê ba mo hlola a thšabêla Maroteng; ba Maroteng ba tla ba mo thuša ba fenyá ba mošatê, ba mmea kxoši. A bolaya batho ka sehloho se sebe, a xana xo dula mono, a thšaba xe ba ka mmolaya, a ya a axa Maxakala, xo šetše ~~xpzhpxaxéšzxpzpxzpxz~~ xo bowa ditloxolo tša xaxe, le lehono xa ba na motse.

S.M.Tema

Tša xo Lala Mothepa kapa Mosadi wa E. Mong

~~xBaxi~~ Boxolo-xolo xe mothepa a letšwe ke lesoxana, batswadi ba xaxe ba mmošiša xore "o letšwe ke mang?" Xe a sa bolele, e be xôna ba išang molato xa bo lesoxana, xe lesoxana le dumetše, babô ba lefe, xe le xana ke xôna ba ka išang molato kxorong.

Molato wa xo lalwa xa o hloke dihlatse ka sexaxešo, mpa e sêkwa ke monye wa yôna, le ngwana o tsebya kê mmaxe. Xa xo na molato xe lesoxana le ka tseba mothepa a se ke a tšea mpa. Xo sêkwa mpa, e seng ditao. ~~Xêš~~ Fêêla xe xo ka tsebya xoba motho o lala ka mothepeng, wa kxalemelwa xoba methepa ya motse e be e lala xo tee, xo se na ya lalang a e tee, ba ka mpa ba lala le mokxekolo. Xe mothepa a ka šupa lesoxana, la xana la re

le letše nae xa tee fêêla, le a lefišwa, ka xoba xa le na tokêlô le xa tee. Xe e se moo xo belaetsang xo ka êmêlwa ngwana. Fêêla xa xo sekwe ngwana, xo sekwa mpa.

Bakeng sa monna ya lalang mosadi w e mong wa lefišwa. Ba re: o tswalêla ntlo xa xo na seroto o lefišwa ka moo monna wa mosadi a ka bitsang ka xôna. Bakeng sa kxomo tše lefang mpa, ke tša mothepa o ya natsô boxadi. Le xe moladi a ka re wa mo tšea, e ka kxôna a no lefa. Lesoxana xe le letše mothepa eo le mo xokileng, fêêla le se la mo nywala, le a lefa. Xa xo na molaô wa xo xodisa (fêpa) ngwana ka Sesotho. Ngwana ke wa mmaxe, dikxomo tše nywalang mmaxe di mo fa lebitsô; ngwana ke wa dikxomo, xa se wa monna. Matho xa lefiwe xabedi, xa tee xo lekane. Le xe a ka se lefiwe mathomong, ka mpa ya bobedi xa a sa lefswa. Xa xo na motho ya ka reng morodi'a xe a lalwe e le xore a tle a fumane dikxomo, xo lalwa ke boxobo xoba a ka se sa šika le thaka tša xaxe. Thepa ya mono xa xešo ya mothepa xa a letšwe ke kxomo le pudi tše pedi. S.M.Tema

5

Xe o letše ngwana wa kxoši, ba bula lešaka ka moraxo, ke xore ba bitša ka moo ba ratang. Athe, xe kxoši e letše morodi wa mofô, kapa mosadi wa xe, ba re: "O wetše ke leswika," xa a lefiwe.

Polaô ea Mafahla Le Bana Ba Masoboro

Bakeng sa bana ba mafahla, ba oa bolaêla ka ntlong ke babelexiši; taba eo xa e tsebišwe batho ba banthši, e tsebya ke benye fêêla. Motho ya belexang mafahla ke bohlôla. Babolai ba mafahla xa ba sekišwe le xa tee. Bana ba tswalwang ba xolofetše kapa ba foufetše, xa ba bolawe. Ngwana wa lešoboro wa ~~xxx~~ bolawa le xo lefišwa xa le lefišwe; ke mpya, lešoboro xa le tswale ngwana.

Mmotši Samson M. Tema, Letopya.